

ÉLETTAN

ÍRTA:

Dr. WENT ISTVÁN

AZ ÉLETTAN ÉS ÁLTALÁNOS KÓRTAN NYILVÁNOS RENDES TANÁRA
A DEBRECENI TUDOMÁNYEGYETEMEN

312 SZÖVEGKÖZTI ÁBRÁVAL

DEBRECEN
TUDOMÁNYEGYETEMI NYOMDA
1946

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Bevezetés	1
<i>Az állati test vegyi összetétele ; az élő anyag physikalís-chemiai tulajdonságai</i>	5
A) Az állati test vegyi összeté- tele	5
a) Anorganikus anyagok ..	5
b) Organikus anyagok	8
1. Szénhydrátok	8
Monosaccharidák	11
Dissaccharidák	20
Tri- és tetrasaccharidák	22
Polysaccharidák	22
2. Zsírok és lipidok	23
Viaszok	26
Phosphatidák	26
Cerebrosidák	28
Sterinek és epesavak	28
Carotinoidok (lipochro- mók) és isoprende- rivatumok	30
3. Fehérjék	30
a) A fehérjék vegyi felépítése	33
β) A fehérjék szerke- zete és felosztása ..	39
Egyszerű fehérjék	42
Összetett fehérjék vagy proteidek ..	44
c) Enzymeik és hatásai ..	48
B) Az élő anyag physikalís- chemiai tulajdonságai	53
1. Kolloidalís állapot	53
2. Felületi jelenségek	56
3. Kolloidalís oldatok sta- bilitása	60

	Oldal
4. Kolloid-osmósisos nyo- más	64
5. Viscositas	67
<i>Vegetatív működések élettana.</i> ..	69
I. Vér	69
A) Véralvadás	70
B) Vérplasma	73
1. A vérplasma functio- náló alkatrészei	73
2. Transport-anyagok ..	77
a) Maradék-nitrogen ..	77
b) Zsírok, lipidok és festékek	78
c) Vércukor	78
3. Enzymeik és immun- anyagok	79
C) Vérsejtek	81
1. Vörösvérsejtek	81
2. Fehérvérsejtek	86
3. Thrombocyták	89
4. A vörösvérsejtek élet- tani szerepe	89
a) Haemoglobin	90
b) A haemoglobin és a vérgázok	95
c) A vér reakciójának szabályozása	104
II. Vérkeringés	108
A) A szív	108
1. A szívizom	108
a) A szívizom alkalmaz- kodóképessége	109
β) A szív munkája	114

	Oldal		Oldal
2. Billentyű-apparatus ..	115	2. Nyelés és gyomor-	
a) A billentyűk működése	115	emésztés	191
β) Szívhangok	116	Gyomormozgások	199
γ) A billentyű-apparatus és a szívizom együttműködése		3. Emésztés a vékonybélben	202
másváltozások a szív üregeiben	113	a) Pancreasnedv	203
3. Ingerképző és ingervezető rendszer	119	b) Epe	207
a) Természetes ingerképzés és ingervezetés	119	c) Bélnedv	210
β) Mesterséges ingerek hatása a szívre	123	d) A vékonybél motorikája	211
γ) A szív actió's árama. Elektrokardiographia	124	4. Emésztés a vastagbélben. Defaecatio	214
4. Szívidegek	130	5. Felszívódás (Resorptio)	217
B) Peripheriás vérkeringés	134	VI. Intermediaer anyagcsere	221
1. Folyadékok áramlása merev és rugalmasfalú csövekben	134	1. Fehérjék	222
2. Vérnyomás	139	2. Nucleoproteidek	226
a) A vérnyomás mérése	139	3. Szénhidratok	229
b) A vérnyomás nagysága és physiologiás ingadozásai	142	Biologiiai oxydatiók ..	235
c) A vérnyomást fenntartó tényezők	149	4. Zsírok	238
3. A véráramlás sebessége	152	5. Diabetes mellitus	241
4. A vér elosztódásának szabályozása	155	Cukorszúrásos diabetes	245
a) A peripheriás vérkeringés idegrendszeri szabályozása	156	6. Lipoidok	246
b) A vérelosztódás chemiai szabályozása ..	162	Phosphatidák és cerebrosidák	246
III. Lympha	164	Sterinek	246
IV. Légzés	166	7. Vízháztartás és ásványi anyagcsere	247
1. Külső és belső légzés	166	Vízháztartás	247
2. A tüdőlégzés mechanikája	170	Chlor	248
3. A légzés szabályozása	176	Jód	249
V. Táplálkozás, emésztés, felszívódás	183	Phosphor	249
1. Emésztés a szájüregben	184	Natrium	249
		Kalium	250
		Calcium	250
		Magnesium	252
		Vas	253
		VII. Tápanyagszükséglet és energiaforgalom	254
		1. Az anyag- és energiaforgalom vizsgálatának módszerei	254
		2. Respiratiós quotiens ..	257
		3. Alapanyagcsere	260
		4. Az energiaszükséglet fedezése. Az isodynamia törvénye	262
		5. Testmunka befolyása az energiaforgalomra	266

	Oldal
6. A táplálék kihasználása	268
7. Hőszabályozás	271
VIII. Vitaminok	277
1. A-vitamin	277
2. B-vitaminok csoportja	281
a) B ₁ - (antineuritikus vagy beri-beri-ellenes) vitamin (Aneurin v. thiamin)	281
b) B ₂ -complexum	285
a) B ₂ -vitamin (lactoflavinphosphorsav)	285
β) Pellagraellenes vitamin, PP („pellagra preventivé“) factor, (nicotinsavamid)	288
γ) Antianaemiás vitaminok	290
3. C-vitamin (ascorbinsav)	291
4. D-vitamin	293
5. E-vitamin	297
6. H-vitamin	299
7. K-vitamin (antihae-morrhagiás vitamin)	299
8. Egyéb vitaminok	300
F-vitamin	300
L-vitamin	300
P-vitamin	300
IX. A belsősecretio élettana	301
1. Mellékvesék	302
2. Pancreas	308
3. Pajzsmirigy	309
4. Epitheltestek	313
5. Hypophysis	315
6. Thymus	324
7. Epiphysis	325
8. Ivarmirigyek	326
X. Vizelet, vizeletkiválasztás	331
1. A vizelet összetétele és tulajdonságai	331
2. A vizeletkiválasztás mechanizmusa	333
3. Idegrendszeri és hormonális tényezők befolyása a vizeletkiválasztásra	341

	Oldal
4. A vizelet kiürítése	342
5. Verejték	345
<i>Animalis működések élettana</i>	347
XI. Izomélettan	347
1. Izomrágás	347
2. Az izomműködést kísérő elektromos jelenségek	355
3. Tetanus	360
4. Az izomműködést kísérő thermikus és chemiai folyamatok	364
Az izom megrövidülésének mechanizmusa	370
Hullamerevség	371
XII. A peripheriás idegek élettana	372
1. Idegingerület, ingervezetés, ingerületátvitel	372
2. Mesterséges (elektromos) ingerek hatása az idegre	381
3. Természetes idegingerület	393
XIII. A központi idegrendszer élettana	395
A) Gerincvelő	395
1. Reflexműködés	395
2. A gerincvelő, mint segmentális szerv	404
A gerincvelő vegetatív reflexközpontjai	407
3. A gerincvelő ingervezető működése	410
B) Agytörzs	416
1. Agyidegek	417
2. Agytörzsi reflexek	427
3. Az agytörzs automatikus központjai	429
4. Az agytörzs pályarendszerei	431
5. Extrapiramidális mozgató rendszer	436
6. Középgagy	439
C) Autonom idegrendszer	441
D) Hypothalamus	448
E) Kisagy	454
F) Agykéreg	457

	Oldal
1. Bevezetés	457
3. Az agykéreg mozgató centrumai	462
3. Az agykéreg érző centrumai	466
4. Secundärer agykérgi központok	470
5. Tertiaer agykérgi központok, vagy associációs mezők	472
6. Feltételes reflexek ..	476
7. Elektroencephalogramm ..	478
8. Az agyvelő anyag- és energiaforgalma	480
9. Liquor cerebrospinalis ..	481
XIV. Az érzékszervek élettana ..	482
Bevezetés	482
A) Szem	484
1. A szem fénytörése	484
A szem távolsági alkalmazkodása (accommodatio)	491
A szem optikai hibái ..	496
Szemtükrözés	500

	Oldal
Pupilla és iris	503
2. A retina szerepe a látásban	504
Fény hatása a retinára ..	508
Színlátás	513
Contrast-jelenségek ..	519
3. Térlátás	523
4. Binocularis látás	528
Horopter	529
Stereoskopia	532
B) Hallószerv	533
1. A hang fizikai sajátosságai	533
2. Az ember hangképzése ..	536
3. Külső és középfül	539
4. Belső fül	543
C) Izézés	547
D) Szaglás	549
E) Hő-, nyomás- és fájdalom-ézés	551
1. Hőézés	551
2. Nyomásézés	553
3. Fájdalomézés	555
F) Statikai érzékszerv	557
Tárgymutató	563